

2. Букша І.Ф. Опыт применения полевой ГИС Field-Map в лесоустройстве / И.Ф. Букша, М. Черны, М.И. Букша // Нові технології в геодезії, землевпорядкуванні та природокористуванні : матер. V-ої Міжнар. наук.-практ. конф., м. Ужгород, 28-30 жовтня 2010 року. – Ужгород : Вид-во УжНУ "Говерла". – С. 142-146.

3. Букша І.Ф. Применение полевой ГИС Field-Map в лесном хозяйстве Украины / И.Ф. Букша, М. Черны // Аэрокосмические методы и геоинформационные технологии в лесоведении и лесном хозяйстве. – М. : Изд-во МГУЛ. – 2007. – С. 24-28.

4. Букша І.Ф. Применение полевой ГИС-технологии Field-Map в ландшафтном строительстве для инвентаризации и картирования городских зеленых насаждений / И.Ф. Букша, В.П. Пастернак, Т.С. Пивовар, М.И. Букша // Современное состояние и перспективы применения ГИС-технологий и аэрокосмических методов в лесном хозяйстве и садово-парковом строительстве. Особенности преподавания данных дисциплин в высших и средних учебных заведениях : сб. статей. – Йошкар-Ола : Изд-во Марийского ГТУ, 2008. – С. 93-100.

5. Букша І. Польова ГІС для лісового господарства / І. Букша, М. Черни, М. Букша // Лісовий і мисливський журнал. – 2011. – № 3. – С. 16-19.

6. Букша І.Ф. Застосування передових вимірювальних і комп'ютерних технологій у садово-парковому господарстві / І.Ф. Букша, М.І. Букша, В.С. Кузевіч // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.7. – С. 46-53.

7. Букша М.І. Применение мобильной ГИС-технологии Field-Map для дешифрирования данных дистанционного зондирования Земли и создания лесных цифровых карт / М.І. Букша, И.Ф. Букша // Возможности спутниковых технологий у сприянні вирішення проблем Харківщини : матер. наради. – Харків, 2009. – С. 57-59.

8. Вишневикий В.С. Полевые испытания ГИС Field-Map / В.С. Вишневикий // Оборудование и инструмент для профессионалов. – Харьков. – 2009. – № 5-6. – С. 74-75.

9. Інструкція з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах та селищах міського типу України, затверджено Наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України 24.12.2001 р., № 226. – Зареєстровано в Мін'юсті України 25.02.2002 р., № 182/6470. – 22 с.

10. Черны М. Передовые технологии для полевого сбора данных в лесном хозяйстве / М. Черны, И.Ф. Букша, М.И. Букша // Оборудование и инструмент для профессионалов. – Харьков. – 2009. – № 2. – С. 62-65.

Букша І.Ф., Букша М.І. Застосування мобільної ГІС-технології Field-Map у лісовому та садово-парковому господарстві

Розглянуто результати застосування мобільної ГІС-технології Field-Map у лісовому та садово-парковому господарстві для оперативного картування та оцінки стану деревно-чагарникової рослинності та інших об'єктів. Використання сучасних електронних вимірювальних приладів та мобільної ГІС Field-Map дає змогу швидко створити просторово геоприв'язані лісові електронні карти та пов'язані з ними бази даних, тобто безпосередньо у польових умовах сформувати об'єктно-орієнтовану ГІС. За допомогою мобільної ГІС Field-Map у стислі терміни може бути створено електронну інформаційно-аналітичну систему для об'єктів лісового та садово-паркового господарства, яка є основою ефективного управління цими об'єктами.

Ключові слова: лісове та садово-паркове господарство, інвентаризація, картування, мобільна ГІС Field-Map.

Buksha I.F., Buksha M.I. Usage of mobile GIS-technology Field-Map in forestry and landscape gardening

Results of the use of mobile GIS-Field-Map technology in forestry and gardening management for quick mapping and assessment of trees, shrubs and other objects are presented. The use of modern electronic instruments and mobile GIS Field-Map you can quickly create georeferenced forest electronic maps and associated databases directly in the field to form an object-oriented GIS. With help of mobile GIS Field-Map in a short time has been create an electronic information-analytical system for the objects of the forest and gardening management, which is the basis for effective management of this objects.

Keywords: forest and garden management, inventory, mapping, mobile GIS Field-Map.

УДК 712.[41+253]:58(477.5) Ст. наук. співроб. Ю.О. Клименко, д-р с.-г. наук – Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка НАН України, м. Київ

ЗМІНИ НАСАДЖЕНЬ У СТАРОВИННИХ ПАРКАХ ЛІВОБЕРЕЖНО-ПРИДНІПРОВСЬКОЇ ТА СЕРЕДНЬОРУСЬКОЇ ЛІСОСТЕПОВОЇ ПІДПРОВІНЦІЙ

Наведено результати дослідження розподілу озелененої площі шести парків-пам'яток садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення, які знаходяться у Лівобережно-Придніпровській та Середньоруській лісостеповій підпровінцях, на виділи, за домінантними у них видами. Показано, що всі парки створювали на основі корінних лісів *Querceta roboris* та *Tilieta (cordatae)* – *Acereto (platanoidis)* – *Querceta (roboris)*. *Querceta roboris* збереглася в усіх парках, але тільки у двох на площі понад 50 % (58,1 % та 89,6 %) від озелененої площі парку. Деградація насаджень призводить до домінування у виділах *Fraxinus excelsior* L., *Acer platanoides* L., або утворення виділів, у яких жоден із видів не переважає.

Ключові слова: старовинний парк, корінні ліси, зміни насаджень, порівняльно-фітоценотичний метод, відновлення.

Старовинні парки є важливою складовою нашої культурної спадщини. Тому вони повинні зберігатися, підтримуватися та відновлюватися. Як об'єкти дослідження обрали парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення, які знаходяться у Лівобережному лісостепу України, а саме у Лівобережно-придніпровській та Середньоросійській лісостеповій підпровінцях Східноєвропейської провінції Європейсько-Сибірської лісостепової області (табл. 1).

Табл. 1. Загальні відомості про досліджені старовинні парки, які знаходяться у Лівобережно-придніпровській та Середньоросійській лісостеповій підпровінцях

Парк, місцезнаходження за адміністративним поділом	Час заснування	Площа, га			Наявність палацу
		офі- ційна	обсте- жена	озеле- нення	
Лівобережно-придніпровська підпровінція					
Ташанський (с. Ташань Переяслав-Хмель- ницького р-ну Київської обл.)	1775 р.	144	144	136,1	-
Березоворудський (с. Березова Рудка Пиря- тинського р-ну Полтавської обл.)	Друга полови- на XVIII ст.	45	89	80,4	X
Сокиринський (с. Сокиринці Срібнянсько- го р-ну Чернігівської обл.)	1760-ті рр.	40 ²	92	60,35	X
Хомутецький (с. Хомутець Миргородсько- го р-ну Полтавської обл.)	Друга полови- на XVII ст.	77	43,6	39,75	X
Середньоросійська лісостепова підпровінція					
Кияницький (с. Кияниця Сумського р-ну Сумської обл.)	Друга полови- на XIX ст.	55,7	56	54,05	X
Тростянецький (м. Тростянець Сумської обл.)	Початок XIX ст.	256	264	215,7	X ³

Примітки: 1. "X" – палац зберігся, "-" – палац зруйнований. 2. Первинна площа Сокиринського парку становила 660 га. 3. Будинок управителя (палац господарів Тростянецького парку знаходився за межами парку у місті Тростянець).

Групування за геоботанічними підпровінціями дає змогу досліджувати парки, які мали спільну основу для створення. Під час обстежень територій

рію парків розділяли на виділи за переважаючими у них видами. На плані показували також інші насадження – плодові сади, алеї, галявини та луки, рядові посадки тощо. Виділи, у яких жоден із видів не мав більше чотирьох одиниць у складі насадження, відносили до виділів, у яких жоден із видів не переважає, та розглядали окремо. Розраховували площу кожного виділу та її частка від озелененої площі парку. Ми вважаємо, що більшість старовинних парків у Лісостепу України створювалися на основі природних лісів і тому на період розквіту парків ця основа в них була яскраво помітна. Отож, для того, щоб з'ясувати, як змінилися насадження лісового типу садово-паркового ландшафту (класифікацію ландшафтів беремо за Л.І. Рубцовим [2, 3]) старовинних парків за минулий час, необхідно за виданням "Геоботанічне районування Української РСР", 1977 [1] встановити геоботанічний район, у якому розташований парк, та які ліси для цього району найхарактерніші. Далі, спираючись на відомості про насадження парку, зробити припущення про те, який ліс міг стати основою для його створення, і провести порівняння дендроценозу парку з дендроценозом корінного лісу, тобто застосувати порівняльно-фітоценотичний метод [4].

Розподіл озелененої площі обстежених парків Лівобережно-придніпровській підпровінції між рослинними угрупованнями наведено у табл. 2, до якої внесено ті види та інші рослинні угруповання, які хоча б в одному парку займали понад 5 % від озелененої площі.

Табл. 2. Розподіл озелененої площі старовинних парків, які знаходяться у Лівобережно-придніпровській підпровінції, між рослинними угрупованнями

Парк	Озеленена площа, га/%	Розподіл озелененої площі, га/%								
		<i>Quercus robur</i> L.	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	<i>Acer platanoides</i> L.	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn.	<i>Pinus sylvestris</i> L.	виділ, у якому жоден із видів не переважає	плодовий сад	галявина, луки	інші види та рядові і алейні посадки
Ташанський	136,1 100	79,1 58,1	0 0	12,6 9,2	21,0 15,4	3,7 2,7	0 0	0 0	4,6 3,4	18,8 13,9
Березово-рудський	80,4 100	4,2 5,2	21,3 26,5	0 0	0,85 1,1	7,8 9,7	5,9 7,4	23,15 28,8	6,55 8,1	10,65 13,2
Сокиринський	60,35 100	12,0 19,9	0 0	8,4 13,9	0 0	1,3 2,2	18,0 29,8	7,9 13,1	10,75 17,8	2,0 3,3
Хомутецький	39,75 100	3,4 8,6	3,55 8,9	9,5 23,9	0 0	0,1 0,2	13,15 33,1	0,35 0,9	6,45 16,3	3,25 8,1

Ташанський та Березоворудський парки розташовані на території Яготинсько-Оржицького геоботанічного району терасових лучних степів, байрачних *Querceta roboris* та низинних долинних боліт. Байрачні ліси трапляються рідко на схилах річок та балок [1].

Основний вид Ташанського парку – *Quercus robur* (під його насадженнями 79,1 га, 58,1 % від озелененої площі). Є надзвичайно старі та могутні дерева, в окремих діаметри стовбурів понад 1,2 м. У Ташанському парку, у

якому добре збереглися насадження *Querceta roboris*, немає ділянок з домінуванням *Fraxinus excelsior* (щоправда, є ділянки з домінуванням *Acer platanoides*). Значні площі, які займає *Alnus glutinosa* (21,0 га, 15,4 % від озелененої площі), пов'язані з тим, що східна межа парку проходить заплавою річки Су-пій (там же створені каскади ставків).

У Березоворудському парку істотні площі мають садовий (23,15 га, 28,8 % від озелененої площі) та регулярний (7,4 га, 9,2 %) типи садово-паркового ландшафту. До цих ділянок порівняльно-фітоценотичний аналіз не застосовуємо (він придатний для оцінки лісового та, частково, паркового типів садово-паркового ландшафту цього парку). Байрачна *Querceta roboris* на схилі до річки Первод, ймовірно, стала основою для створення Березоворудського парку. Від цієї *Querceta roboris* лишився тільки невеликий за площею фрагмент. Деградація *Querceta roboris* призвела до того, що на значній частині площі став переважати *Fraxinus excelsior*, а також утворилися виділи, у яких жоден із видів не переважає. Ці виділи складаються із *Quercus robur*, *Acer platanoides*, *Tilia cordata* Mill., *Ulmus laevis* Pall., *U. scabra* Mill., *Pyrus communis* L.

Масиви із *Pinus sylvestris* мають штучне походження. Вони потребують постійного догляду, оскільки створені на багатих ґрунтах, де *Pinus sylvestris* не може конкурувати з *Acer platanoides*, який розвивається із самосіву. Наразі він займає другий ярус, але вже починає витісняти *Pinus sylvestris*. Сокиринський парк знаходиться на території Прилуцько-Лохвицького геоботанічного району, для якого характерні ліси *Tilieta (cordatae)* – *Acereto (platanoidis)* – *Querceta (roboris)* з *Betula pendula* Roth. Поширені асоціації *Tilieta* – *Acereto* – *Quercetum* – *aegopodiosum (podagraria)* та *Tilieta* – *Acereto* – *Quercetum* – *filicosum (feminae)* [1].

Основою для створення парку слугувала природна *Querceta roboris*. Від неї збереглися окремі *Quercus robur* ($D_{\max}=160$ см). Виділи, у яких переважає *Quercus robur*, мають середній вік. Це посадки, здійснені на місці вирубанної вікової *Querceta roboris*. Важко сказати, чи керувалися при цьому бажанням відтворити історичні насадження, чи просто створили лісові культури основного лісоутворюючого виду, але результат виявився добрим. Проте в інших місцях чомусь створили культури із *Acer platanoides*, виду, який і сам здатен поширюватися самосівом, особливо у районі лісів *Tilieta (cordatae)* – *Acereto (platanoidis)* – *Querceta (roboris)*. Недоречність культур цього виду тим очевидніша, що вони перекрили далеку перспективу, яка відкривалася від палацу, а також розташувалися на території, де була ділянка з регулярним плануванням. Виділи, у яких жоден із видів не переважає, – це деградована *Querceta roboris*. У її складі *Quercus robur* (його кількість варіює від 0 до 4 одиниць на різних ділянках), *Acer platanoides*, *Ulmus laevis*, *U. scabra*, *Tilia cordata*. Біля ставка утворився виділ *Acer negundo* L. Це становить загрозу його поширення на прилеглі ділянки.

Хомутецький парк знаходиться на території Гадяцько-Миргородського геоботанічного району лучних степів, лісів формації *Querceta roboris*, зап-

лавних лук та долинних евтрофних боліт. Ліси займають незначні площі на схилах балок та долин річок [1].

Хомуцький парк складається із ландшафтної частини та партеру перед палацом. Основою для створення ландшафтної частини могла бути природна *Querceta roboris*. Нині *Quercus robur* переважає менше ніж на 10 % від озеленої площі парку (до того ж частину цих площ становлять не історичні масиви, а посадки повоєнних років). Решту площі займають виділи, у яких жоден із видів не переважає, *Fraxineta excelsior* та виділи з домінуванням *Acer platanoides*. Виділи, у яких жоден із видів не переважає утворюють *Fraxinus excelsior*, *Acer platanoides*, *Tilia cordata* та *Ulmus laevis* і *U. scabra*. У виділі з переважанням *Acer platanoides* види із родини *Ulmaceae* та *Fraxinus excelsior* відіграють помітну роль. Наведені відомості свідчать, що, найвірогідніше, це похідні насадження від *Querceta roboris*.

Розподіл озеленої площі старовинних парків-пам'яток садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення, які знаходяться у Середньоросійській лісостеповій підпровінції, між рослинними угрупованнями наведено у табл. 3. До табл. 3 внесено тільки ті види та інші рослинні угруповання, які хоча б в одному парку займали понад 1 % від озеленої площі.

Табл. 3. Розподіл озеленої площі старовинних парків, які знаходяться у Середньоросійській лісостеповій підпровінції, між рослинними угрупованнями

Парк	Озеленена площа, га/%	Розподіл озеленої площі, га/%								
		<i>Quercus robur</i>	<i>Fraxinus excelsior</i>	<i>Acer negundo</i>	<i>Populus alba</i>	<i>Pinus sylvestris</i>	<i>Picea abies</i>	виділ, у якому жоден із видів не переважає	галявина, луки	інші види та рядові і алеїні посадки
Кияницький	$\frac{54,05}{100}$	$\frac{43,55}{80,6}$	$\frac{0}{0}$	$\frac{0,9}{1,6}$	$\frac{1,5}{2,8}$	$\frac{0}{0}$	$\frac{0}{0}$	$\frac{0}{0}$	$\frac{8,1}{15,0}$	$\frac{0}{0}$
Тростянецький	$\frac{215,7}{100}$	$\frac{92,8}{43,0}$	$\frac{61,6}{28,6}$	$\frac{0}{0}$	$\frac{0}{0}$	$\frac{10,8}{5,0}$	$\frac{12,2}{5,7}$	$\frac{27,15}{12,6}$	$\frac{0,1}{0,1}$	$\frac{11,05}{5,0}$

Кияницький парк розташований на території Хотинського геоботанічного району лучних степів та невеликих байрачних лісів формації *Querceta roboris*. У минулому територія району була зайнята лучними степами. Ліси із *Quercus robur* займали та займають невеликі ділянки у верхів'ях та на схилах балок. Переважає асоціація *Quercetum coryloso (avelanae) – caricosum (pilosae)* [1].

На території, яку перетинала балка з природною *Querceta roboris* на схилах, було створено Кияницький парк. Те, що як основа використовувалася природна рослинність, підтверджують вікові *Quercus robur* ($D_{\max}=216$ см), які з'явилися тут набагато раніше за другу половину XIX ст. (час заснування парку). Вікова *Querceta roboris* добре збереглася (займає 26,75 га, або близько 50 % від озеленої площі парку). На частині площ (13,35 га) знаходиться порослева *Querceta roboris* віком 60 років, на 3,45 га – ще молодші лісові культури *Quercus robur*. Очевидно, що вік появи порослевої *Querceta roboris* збі-

гається з воєнними роками. Ці насадження поступаються *Querceta roboris*, яка має насінневе походження, не тільки за таксаційними показниками, але й за естетичністю. Малоцінний інтродукований вид – *Acer negundo*, розповсюджуючись самосівом, вже створив виділ площею 0,9 га.

Тростянецький парк знаходиться на території Тростянецько-Великописарівського підрайону Краснопілсько-Тростянецького геоботанічно-го району. Для підрайону характерні ліси *Tilieta (cordatae) – Querceta (roboris)*, *Tilieta (cordatae) – Acereto (platanoidis) – Querceta (roboris)*, *Querceto (roboris) – Pineta (sylvestris)* (на боровій терасі) й *Querceta roboris* та заплавні луки. Ліси *Tilieta (cordatae) – Acereto (platanoidis) – Querceta (roboris)* не дуже поширені [1]. Але саме останні ліси були основою, на якій створювався парк. Тип лісорослинних умов – D₂ (свіжа діброва). Для цього типу найхарактернішою є асоціація *Tilieta – Acereto – Querceum aegopodiosum (podagrariae)*, менш поширені *Tilieta – Acereto – Quercetum caricoso (pilosae) – aegopodiosum (podagrariae)*. Основний вид у Тростянецькому парку – *Quercus robur*. Він переважає на площі 92,8 га (понад 40 % від озеленої площі парку). Більшу частину цієї площі, а саме – 85,6 га, займають вікові насадження (вік окремих *Quercus robur* оцінюється у 400 та більше років). Виділи, у яких жоден із видів не переважає, у Тростянецькому парку складаються з дендропарку (6,85 га, 3,2 %) та деградованої *Querceta roboris* (20,3 га, 9,4 %). На 18,9 га *Quercus robur* має у складі 3-4 одиниці. Виділи, у яких переважає *Fraxinus excelsior* займають площу 61,6 га (у т.ч. 59,1 га – вікові насадження). Це свідчить, що зміна *Querceta roboris* на *Fraxineta excelsior* почала відбуватися.

Висновки:

1. Усі обстежені парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення, які знаходяться у Лівобережно-придніпровській та Середньоросійській лісостеповій підпровінціях, були створені на основі природних лісів *Querceta roboris* і в усіх парах вони хоча б частково збереглися.
2. У парках Лівобережно-придніпровської підпровінції тільки у Ташанському парку *Querceta roboris* займає більшу частину території. Наслідком того, що у підпровінції трапляються ліси *Tilieta (cordatae) – Acereto (platanoidis) – Querceta (roboris)*, стало поширення *Acer platanoides* (виділи, у яких він переважає є у трьох парах, ці виділи займають від 9,2 до 23,9 % від озеленої площі). Але й *Fraxinus excelsior* у двох парках захопив досить значні площі (8,9 % від озеленої площі у Хомуцькому парку та 26,5 % у Березоворудському). У трьох парках з чотирьох виділи, у яких жоден із видів не переважає, мають площу понад 5 % від озеленої площі (у двох парках вона наближається до 1/3 озеленої площі). Це свідчить, що деградація *Querceta roboris* у парках Лівобережно-придніпровській підпровінції призводить до утворення виділів, у яких жоден із видів не переважає, та виділів з домінуванням *Acer platanoides* і *Fraxinus excelsior*.
3. В обох парках, які знаходяться у Середньоросійській лісостеповій підпровінції, *Querceta roboris* непогано збереглася. Але деградаційні процеси вже відбуваються, що знаходить своє відображення у зміні складу на-

саджень (зменшенні частки *Quercus robur*) та появі виділів *Fraxinus excelsior* і виділів, у яких жоден із видів не переважає.

- Відновлення первинних насаджень старовинних парків обох підпровинцій повинно мати на меті відновлення *Querceta roboris* на місцях, де утворилися похідні насадження.

Література

- Геоботаничне районування Української РСР. – К. : Вид-во "Наук. думка", 1977. – 303 с.
- Рубцов Л.И. Проектирование садов и парков / Л.И. Рубцов. – М. : Стройиздат, 1979. – 183 с.
- Рубцов Л.И. Садово-парковый ландшафт / Л.И. Рубцов. – К. : Изд-во АН УССР, 1956. – 211 с.
- Успенская Н.Д. Биологические основы создания парковых насаждений дубравного типа в условиях Украинского Полесья и Лесостепи : дис. ... канд. биол. наук: спец. 03.00.05 "Ботаника" / Наталья Дмитриевна Успенская. – К., 1985. – 199 с.

Клименко Ю.А. Изменения насаждений в старинных парках Левобережно-Приднепровской и Среднерусской лесостепной подпровинций

Приведены результаты исследования распределения озелененной площади шести парков-памятников садово-паркового искусства общегосударственного значения, находящихся в Левобережно-Приднепровской и Среднерусской лесостепной подпровинциях, на выделы, по доминирующим в них видам. Показано, что все парки создавали на основе коренных лесов *Querceta roboris* и *Tilieta (cordatae)* – *Acereto (platanoidis)* – *Querceta (roboris)*. *Querceta roboris* сохранилась во всех парках, но только в двух на площади более 50 % (58,1 % и 89,6 %) от озелененной площади парка. Деградация насаждений приводит к доминированию в выделах *Fraxinus excelsior* L., *Acer platanoides* L., или образования выделов, в которых ни один из видов не преобладает.

Ключевые слова: старинный парк, коренные леса, изменения насаждений, сравнительно-фитоценотический метод, возобновление.

Klymenko Yu.O. Planting changes in old parks on the Left-Bank Predniprovska and Central Russian Forest-Steppe subprovinces

The results of a planted area distribution studying (centered on apportionments by their dominating species) in six parks that are monuments of garden-park arts of a national importance and are situated in Left-Bank Predniprovska and Central Russian Forest-Steppe subprovinces have been presented in the article. It has been shown that all parks were created on a base of native forests consisting of *Querceta roboris* and *Tilieta (cordatae)* – *Acereto (platanoidis)* – *Querceta (roboris)*. *Querceta roboris* is still present in all parks, yet only in two of them it covers more than 50 % (58,1 % and 89,6 %) of the planted area. Planting degradation leads to domination of *Fraxinus excelsior* L. and *Acer platanoides* L. or to formation of apportionments where no specie prevails.

Keywords: old park, native forests, planting changes, comparative-phytocoenotic method, renovation.

УДК 581.527.7 Проф. М.І. Сорока, д-р біол. наук – НЛТУ України, м. Львів

ПРОБЛЕМИ ОБ'ЄКТИВНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ СИНТАКСОНІВ ЛІСОВОЇ РОСЛИННОСТІ РОЗТОЧЧЯ

Вивчення лісових ценозів Розточчя методом Браун-Бланке показало, що природні лісові угруповання регіону мають регіональні діагностичні риси, які вирізняють їх від аналогічних угруповань штучного походження. Такими рисами є ком-

плекс діагностичних видів та екологічні параметри їх формування. На результати ідентифікації синтаксонів лісової рослинності може вплинути застосована методика.

Ключові слова: Розточчя, лісова рослинність, метод Браун-Бланке.

Вступ. Дослідження лісів Розточчя засвідчило, що панівним їх типом у регіоні є широколистяні ліси, і вони займають особливе місце у рослинному вкритті Європи. Лісовий тип рослинності вивчали різні дослідники із застосуванням різних методик та класифікаційних схем. В одному вони були однаковими – лісова рослинність Розточчя всіма своїми характеристиками, зокрема і флористичним складом, відповідає зоні широколистяних лісів, проте має ознаки відчутного впливу бореальних комплексів. Хвойні та мішані ліси природного походження формуються на Розточчі дуже рідко і лише в умовах, непридатних для зростання широколистяних видів дерев, що і позбавляє хвойні дерева жорсткої конкуренції зі сторони видів, які знаходяться в умовах екологічного та географічного оптимумів. Великі площі зайняті на Розточчі похідними ценозами, які виникли в місці природних лісів. Лісове фітоценозотизма Розточчя можна охарактеризувати за багатьма параметрами, які адекватно відображенні у синтаксономічній структурі рослинності. Проте вибір методики досліджень однозначно впливає на результат і часом спотворює його, що можна помітити під час співставлення результатів дослідження лісової рослинності Розточчя за допомогою доміантної та флористичної методик.

Матеріали і методи досліджень. Дослідження рослинності проводили на засадах флористичної класифікації із застосуванням методу Ж. Браун-Бланке [4]. Польові дослідження виконані із застосуванням загальноприйнятих для флористичної класифікації шкал та методик [4, 6, 8, 9]. Описи опрацьовані з допомогою таблично-номерного методу [5] та комп'ютерних пакетів програм "TURBOVEG". Оскільки треба було врахувати всі наявні матеріали з польської та української частин регіону, а також опрацьовувати власні описи в рамках прийнятої для більшості європейських країн синтаксономічної схеми, остаточна версія класифікаційної системи не дуже відхилилася від класичної для Середньої Європи, а об'єм та структура основних синтаксонів ретельно досліджували на предмет відповідності та постійності у схемах сусідніх країн. З огляду на те, ми дотримувалися деякою мірою консервативних, проте класичних засад флористичної класифікації, не застосовували прийомів доміантної методики і не використовувати праць, де ці прийоми були застосовані. Виразником таких концептуальних засад класифікації є система В. Матушкевича [7], за якою подано об'єми, структуру та назви синтаксонів.

Результати дослідження. Фітоценози Розточчя належать до 194 асоціацій, 57 варіантів асоціацій, 25 стійких рослинних угруповань, 63 союзів, 15 підсоюзів, 37 порядків, двох підкласів, 23 класів рослинності. На польській частині регіону діагностовано 184 асоціації, українській – 146, з них 141 виявлена на обох частинах Розточчя. 27 асоціацій належать до типу лісової рослинності, з них 21 виявлена на Українському Розточчі. Внаслідок досліджень лісової рослинності регіону можемо констатувати, що її природні асоціації можна визначити за набором характерних, диференційних, супутніх